

**OLIY TA'LIM MALAKA OSHIRISH TIZIMIDA PEDAGOGIK
TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING AYRIM MUAMMOLARI VA
YECHIMLARI**

Musayeva Muhabbat Eshbayevna

O'zbekiston Milliy Universiteti huzuridagi pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq (mintaqaviy) markazi "Ta'lim texnologiyalari" kafedrasida dotsenti

**Проблемы и решения использования педагогических технологий в системе повышения
квалификации в области высшего образования**

Мусоева Муhabбат Эшбаевна

Сетевой (региональный) центр переподготовки педагогических кадров и повышения их квалификации при Узбекском национальном университете,
Доцент кафедры "Образовательные технологии"

**Developing Students' Key Competencies: Methodology and Approaches for Developing
Critical Thinking, Social Cooperation, Problem-Solving, and Communication Skills**

Musayeva Muhabbat Eshbayevna

Network (Regional) Center for the Re-training and Professional Development of Pedagogical Staff
under the Uzbekistan National University
Associate Professor, Department of "Educational Technologies"

Annotatsiya: Ushbu ilmiy maqolada oliy ta'lim malaka oshirish tizimida oliy ta'lim tizimi mashg'ulotlarini kreativ tashkil etishda tinglovchilarni kompetentsiyalarini rivojlantirish texnologiyasi yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: Texnologiya, Primitiv, Kreativ

Аннотация: В данной научной статье рассматривается технология развития компетенций слушателей в системе повышения квалификации высшего образования при организации креативных занятий в системе высшего образования.

Ключевые слова: Технология, Примитив, Креатив

Annotation: This scientific article discusses the technology of developing the competencies of participants in the higher education professional development system while organizing creative activities within the higher education system.

Keywords: Technology, Primitive, Creative

KIRISH:

Oliy ta'lim tizimi doirasida malaka oshirish kurslari, ta'limning sifatini oshirish va pedagogik mahoratni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Pedagogik texnologiyalar esa ta'lim jarayonini samarali tashkil etish va innovatsion metodlarni joriy etishda muhim vosita hisoblanadi. Oliy ta'lim malaka oshirish tizimida pedagogik texnologiyalarni qo'llash ko'plab imkoniyatlar yaratadi, biroq u bilan bog'liq bir qator muammolar ham mavjud. Mazkur maqolada ushbu muammolar va ularni yechish yo'llari tahlil qilinadi.

Pedagogik texnologiyalarning ahamiyati

Pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonini maqsadga yo'naltirilgan, tizimli va samarali boshqarishga imkon beradi. Bu texnologiyalarning asosiy maqsadi — ta'lim jarayonida talabalar va o'qituvchilar

o'rtasidagi o'zaro aloqalarni yaxshilash, o'qitish va o'rganishning yangi shakllarini yaratishdir. Oliy ta'limda malaka oshirish kurslari pedagogik texnologiyalarni joriy etish orqali o'qituvchilarning ilmiy-pedagogik salohiyatini oshirishga, samarali ta'lim metodlarini qo'llashga yordam beradi.

Oliy ta'lim malaka oshirish tizimida pedagogik texnologiyalarning qo'llanishidagi muammolar

1. **Infratuzilmaning yetarli bo'lmasligi ya'ni tadbiiq qilishdagi texnik yoki guruhning tayyormasligi hamda xonadagi shart sharoitlarning yetarli emasligi**

Pedagogik texnologiyalardan samarali foydalanish uchun ta'lim muassasalarida zarur infratuzilma bo'lishi kerak. Ko'plab oliy ta'lim muassasalarida kompyuterlar, Internet aloqalari yoki texnik vositalar yetishmaydi. Bu, ayniqsa, malaka oshirish kurslari uchun mo'ljallangan onlayn platformalarda o'qituvchilar va talabalar orasida ma'lumot almashishning qiyinlashishiga olib keladi.

Yechimlar:

Oliy ta'lim tizimi malaka oshirish uchun zarur infratuzilmani yaratish, ya'ni zamonaviy kompyuter texnikalari va yuqori tezlikdagi internet aloqalarini ta'minlash zarur. Shuningdek, o'qituvchilarni va talabalarni pedagogik texnologiyalarni qo'llashga o'rgatish uchun malaka oshirish dasturlari tashkil etilishi lozim.

2. **O'qituvchilarning pedagogik texnologiyalarga nisbatan tayyorgarlik darajasining pastligi yani qo'llaniladigan texnologiyani mavzuga mos emasligi**

Ko'plab o'qituvchilar pedagogik texnologiyalarni qo'llashda yetarli bilim va ko'nikmalarga ega emaslar. O'qituvchilarning ko'pchiligi eski pedagogik metodlardan foydalanishga odatlangan, bu esa yangi texnologiyalarni joriy etishda to'siqlar yaratadi.

Yechimlar:

O'qituvchilarni pedagogik texnologiyalarga moslashtirish uchun malaka oshirish kurslari tashkil etish zarur. Bu kurslar o'qituvchilarni zamonaviy ta'lim texnologiyalarini amalda qo'llashga o'rgatish, texnik vositalarni ishlatish bo'yicha ko'nikmalarni rivojlantirishni o'z ichiga olishi kerak. Shuningdek, o'qituvchilarni tizimli ravishda yangiliklardan xabardor qilish va yangi texnologiyalarni o'z ishlarida qo'llash uchun rag'batlantirish tizimini joriy etish muhimdir.

3. **Talabalar tomonidan texnologiyalarga nisbatan ishonchsizlik**

Ba'zi talabalar pedagogik texnologiyalarni ishlatishda ishonchsiz bo'lishi mumkin. Bu, ayniqsa, texnologiyalarni yaxshi bilmagan yoki ilgari bu kabi texnologik vositalardan foydalanmagan talabalar orasida uchraydi.

Yechimlar:

Talabalarni pedagogik texnologiyalar bilan tanishtirishda bosqichma-bosqich yondashuvni qo'llash zarur. Dastlab oddiy va tushunarli vositalar bilan boshlash, keyin esa murakkab tizimlarga o'tish talabalar uchun ancha samarali bo'ladi. Shuningdek, onlayn kurslar, seminarlar va interaktiv mashg'ulotlar orqali talabalar texnologiyalarga bo'lgan ishonchni oshirish mumkin.

4. **Pedagogik texnologiyalarning kontentiga yuqori talablar**

Oliy ta'lim malaka oshirish tizimida qo'llaniladigan pedagogik texnologiyalarning kontenti ham muhim rol o'ynaydi. Ba'zida mavjud materiallar yangilanishi yoki takomillashtirilishi lozim bo'lgani uchun malaka oshirish kurslarining ta'siri kamayadi.

Yechimlar:

Kurslar va darsliklarni muntazam ravishda yangilab turish, zamonaviy pedagogik metodlarni va amaliyotlarni o'z ichiga olgan materiallarni ishlab chiqish zarur. Bu o'qituvchilarga o'z bilimlarini yangilash imkonini beradi va kursning samaradorligini oshiradi.

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-1

5. **Motivatsiya va rag'batlantirishning yetishmasligi**

O'qituvchilarning pedagogik texnologiyalarni o'z ishlarida qo'llashga bo'lgan motivatsiyasi ba'zida past bo'lishi mumkin. Rag'batlantirish tizimlarining yetarli bo'lmashligi ham bu muammoni kuchaytiradi.

Yechimlar:

O'qituvchilarning pedagogik texnologiyalarni qo'llashga bo'lgan qiziqishlarini oshirish uchun mukofotlash tizimi joriy etish lozim. Bu mukofotlar ilmiy ishlar, metodik materiallar yoki innovatsion pedagogik amaliyotlar orqali ko'rsatilishi mumkin. Shuningdek, o'qituvchilarga yangi texnologiyalarni joriy etishda yordam beradigan qo'llab-quvvatlash tizimi yaratish muhimdir.

Pedagogik texnologiyalarning samarali qo'llanilishi uchun tavsiyalar

1. **Interaktiv va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish**

Ta'lim jarayonida interaktiv texnologiyalarni qo'llash, masalan, onlayn testlar, simulyatsiyalar, video darslar va forumlar talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi interaktivlikni oshirishga yordam beradi. Bu metodlar o'qituvchilarning va talabalarining motivatsiyasini oshiradi va ta'lim sifatini yaxshilaydi.

2. **Tizimli malaka oshirish dasturlarini ishlab chiqish**

O'qituvchilar uchun pedagogik texnologiyalarni qo'llash bo'yicha tizimli va uzluksiz malaka oshirish dasturlarini ishlab chiqish, ularning yangi texnologiyalarni samarali qo'llash imkoniyatlarini oshiradi.

3. **Ilmiy tadqiqotlar va amaliyotlar asosida o'qituvchilarga qo'llab-quvvatlash**

Pedagogik texnologiyalarni rivojlantirish uchun ilmiy tadqiqotlar va amaliyotlardan foydalanish, o'qituvchilarga yangi texnologiyalarni o'z ishlarida qanday qo'llashni amaliy ravishda ko'rsatib berish muhim ahamiyatga ega.

4. **Pedagogik texnologiyalarni integratsiya qilish**

Pedagogik texnologiyalarni o'quv jarayoniga chuqur integratsiya qilish, ya'ni ular nafaqat o'qitish, balki talabalarining mustaqil o'rganishi uchun ham qo'llanilishi kerak. Bu esa o'quv jarayonini yanada samarali va interaktiv qiladi.

Tavsiya etiladigan ta'lim texnologiyalari

Talaba va malaka oshirish tizimi tinglovchilarda interaktiv ta'lim texnologiyalari ta'lim jarayoniga talaba-tinglovchilarni faol jalb qilishni ta'minlaydi. Bu texnologiyalar yordamida o'qituvchi va talabalar o'rtasida doimiy aloqalar o'rnatiladi, bu esa ta'limni qiziqarli va samarali qiladi.

- **Interaktiv ta'lim taxtalari** (Smart boards) — bu ta'lim jarayonida matn, rasm, video yoki boshqa multimedialarni ishlatish imkonini beradi. O'qituvchilar va talabalar ta'lim jarayoniga bevosita ishtirok etishlari mumkin. Ro'lli o'yinlar, kichik “keys-stadiy”, “ESSE”, “Rezyume” va boshqalarni keltirish mumkin.

- **Qayta aloqa tizimlari** — talabalar o'z fikr-mulohazalarini tezkor tarzda bildirishlari mumkin. Misol uchun, "kahoot", "Quizizz" kabi interaktiv test platformalaridan foydalanish.

Misol uchun: FSMU texnologiyasini tadbqiqiy jarayoni

Texnologiya savoli: Ta'lim jarayonida pedagogik texnologiyalardan foydalanishning talabalar kelgusi kasbiy faoliyatini rivojlantirishdagi ahamiyati va ro'li

F (Fikringiz)	S (Sababi)	M (misol keltiring)	U (umumlashtiring)

Xulosa

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-1

Oliy ta'lim malaka oshirish tizimida pedagogik texnologiyalardan foydalanish — bu nafaqat o'qituvchilarning malakasini oshirish, balki ta'limning umumiy sifatini yaxshilash yo'lidagi muhim qadamdir. Pedagogik texnologiyalarni qo'llashdagi mavjud muammolarni hal qilish uchun o'qituvchilarni tayyorlash, infratuzilmani yaxshilash, motivatsiya tizimini takomillashtirish va zamonaviy texnologiyalarni integratsiya qilish zarur. Bu yondashuvlar ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga, o'qituvchilarning pedagogik mahoratini yanada rivojlantirishga va talabalar uchun yuqori sifatli ta'lim taqdim etishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 oktabr "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-sonli [Farmoni](#).
2. SH.M.Mirziyoyev. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. T.: "O'zbekiston"-2017 yil.14 yanvar.104 bet.
3. SH.M.Mirziyoyev. Buyuk kelajagimizni mard va loijanob xalqimiz bilan birga quramiz. T.: "O'zbekiston"2017 486 bet.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2006 yil 16-fevraldagi "Pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularni malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida"gi 25-sonli Qarori.
5. A.A.Abduqodirov, R.Ishmuxamedov, A.Pardayev. Ta'limda innovatsion texnologiyalar (ta'lim muassasalari pedagog-o'qituvchilari uchun amaliy tavsiyalar).-T.: Iste'dod, 2008.-180 bet.

References

1. Decree of the President of the Republic of Uzbekistan No. PF-5847 dated October 8, 2019, "On Approval of the Concept for the Development of the Higher Education System of the Republic of Uzbekistan until 2030."
2. Sh.M. Mirziyoyev. Critical analysis, strict discipline, and personal responsibility should be a daily rule for every leader's activity. Tashkent: "O'zbekiston," January 14, 2017, p. 104.
3. Sh.M. Mirziyoyev. "We will build our great future together with our brave and noble people." Tashkent: "O'zbekiston," 2017, p. 486.
4. Resolution No. 25 of the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan, dated February 16, 2006, "On Further Improvement of the System of Retraining and Professional Development of Pedagogical Staff."
5. A.A. Abduqodirov, R. Ishmuxamedov, A. Pardayev. Innovative Technologies in Education (Practical Recommendations for Pedagogical Staff of Educational Institutions). Tashkent: Iste'dod, 2008, p. 180.